

СТАТЕВІ ВІДМІННОСТІ ЗМІН ПОКАЗНИКІВ ЕЛЕКТРОКАРДІОГРАМИ У ЩУРІВ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ СТРЕСУ

©І. Р. Міц

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

Метою роботи було визначити вплив пре- і постнатального стресу і їх поєднання на зміни показників електрокардіограми у щурів обох статей.

За допомогою комп'ютерного комплексу «CardioLab-CE» реєстрували ЕКГ у щурів 3 місяців (44 самці і 48 самиць) у контролі, після пренатального, постнатального, комбінованого стресу.

У контролі у самців, порівняно з самицями, відмічено значно вищі показники частоти серцевих скорочень (ЧСС), систолічного показника (СП), амплітуди зубців R і T, менші значення інтервалів R-R і P-Q, тривалість зубця P, відхилення сегменту ST відносно ізолінії.

Пренатальний стрес призводив у самців до зменшення ЧСС, тривалості комплексу QRS, СП, зубців S і T, зростання тривалості інтервалів R-R і P-Q, зубця P, відхилення сегменту ST. У самиць відмічено зменшення ЧСС, тривалості комплексу QRS, СП, зубців S і T, відхилення сегменту ST, зростання тривалості інтервалів R-R і P-Q, амплітуди зубців P і T. У самців, порівняно із самицями були вищі значення тривалості комплексу QRS, амплітуди зубця P, відхилення сегменту ST, менші тривалість інтервалу P-Q, амплітуда зубця S.

У самців, які зазнали постнатального стресу, спостерігалось зростання тривалості інтервалів R-R і P-Q, амплітуди зубця T, відхилення сегменту ST, зменшення тривалості зубця P. У самиць зростали тривалості комплексу QRS, інтервалу Q-T, СП, амплітуди зубців R і T, відхилення сегменту ST, зменшувалися тривалості зубця P, інтервалу P-Q. У самців, порівняно із самицями відмічено вищі значення ЧСС, амплітуда зубця T, менші значення інтервалу R-R, тривалість зубця P, комплексу QRS, інтервалу Q-T, СП, амплітуда зубця S, відхилення сегменту ST.

У самців, які перенесли обидва види стресу, було зростання тривалості зубця P, зменшення амплітуди зубців R, S, T, відхилення сегменту ST. У самиць відмічено зростання тривалості інтервалу Q-T, СП, зменшення тривалості інтервалу P-Q, відхилення сегменту ST. У самців, порівняно з самицями, переважали ЧСС, амплітуда зубця T, були меншими значення інтервалу R-R, відхилення сегменту ST.

Отримані дані вказують на те, що у молодих щурів, які перенесли стрес, виявляються порушення процесів деполяризації і реполяризації у міокарді, які залежать від статі і виду викликаного стресу.